

Z e e a r e n d

3.2.1 Schets van de Individuele Wereld

Typerend voor dit scenario is een mondiale oriëntatie. Het blikveld is ruim en naar buiten gericht. Landsgrenzen vervagen. Het zwaartepunt in bestuur verschuift van lokaal naar internationaal. Handelsbarrières verdwijnen grotendeels. De overheid trekt zich op veel terreinen terug. Uitzondering daarop vormt de WTO, die de handelsliberalisatie in goede banen leidt. Het bedrijfsleven en NGO's nemen taken van de overheid over, ook op het terrein van natuur en milieu. De Nederlandse landbouw houdt zich zonder overheidsbescherming niet staande, het landbouwareaal krimpt dan ook sterk. Het resterende deel gaat op de schop om de efficiency zoveel mogelijk op te voeren. Transportbewegingen (van mensen en goederen) groeien als kool.

Men reist dat het een lieve lust is – virtueel, maar ook fysiek. Nieuwe impulsen uit andere delen van de wereld vergroten de culturele diversiteit. Persoonlijke vrijheid staat hoog in het vaandel. De overheid heeft de teugels in beperkende regelgeving rond wonen sterk laten vieren. We zien dan ook een grote verscheidenheid in woonvormen ontstaan. Op de grondmarkt wordt de toon gezet door verstedelijking; dominant is de vraag naar grond voor wonen, werken en infrastructuur. Natuurbeelden zijn divers. Opmerkelijk is dat het technologische natuurbeeld in opkomst is, naast het “echte” wildernisnatuurbeeld, waarin natuur verrassend en verraderlijk is.

Bestuur

In dit scenario trekt de rijksoverheid zich op veel terreinen terug. De EU bestaat weliswaar uit een groot aantal landen, maar de integratie in de EU komt nauwelijks van de grond. De nationale

overheid staat dan ook weinig bevoegdheden af aan de EU. Daarbij komt dat er allerlei maatschappelijke organisaties zijn die ook beleid maken en publieke doelstellingen nastreven. In een individueel georiënteerde wereld is daar moeilijk afstemming in te organiseren en zal de overheid veel dingen overlaten aan bedrijven, lagere overheden en maatschappelijke organisaties. Bovendien versoepelt de overheid de regelgeving.

Waterstrategie

Het waterbeheer van de overheid blijft beperkt tot bescherming tegen overstroming en het handhaven van een minimale waterkwaliteit. Daarbij past de aanwijzing van retentie- en noodover-

loopgebieden, maar deze aanwijzingen gaan niet vergezeld van bouwbeperkingen.

Landbouw

De handel in landbouwproducten is volledig liberaliseerd. De Nederlandse landbouw houdt zich zonder overheidsbescherming alleen staande in de meest productieve gebieden, het landbouw-areaal krimpt dan ook sterk. Het resterende deel gaat op de schop om de efficiency zoveel mogelijk op te voeren. In bepaalde delen van het land is de landbouw niet of nauwelijks rendabel. Bij een vrij ruimtelijk ordeningsbeleid zullen projectontwikkelaars, nieuwe landgoedeigenaren en (inter)nationale natuurorganisaties daar veel grond aankopen. De akkerbouw loopt het sterkst terug waar deze grondvraag het hoogst is, en de natuurlijke geschiktheid voor akkerbouw het geringst. Vooral in West-Nederland dus. Vanwege de aanzienlijke grondonttrekking aan de landbouw zullen de agrarische en stedelijke grondmarkt naar elkaar toegroeien: de agrarische grondprijzen zullen lager zijn dan nu en de stedelijke hoger. De grondprijs zal het hoogst zijn in gebieden met veel stedelijke druk, zoals de huidige Randstad.

Visserij

Een kleine groep grote multinationale bedrijven heeft de (schelpdier)visserij in handen. Een concessiesysteem maakt dat deze bedrijven er belang bij hebben dat de vis- en schelpdierstand op peil blijft. Hierdoor is de exploitatie van de Noordzee optimaal, terwijl de Oosterschelde dienst doet als mosselkweekgebied.

Verstedelijking

De overheid heeft de teugels in beperkende regeling rond wonen sterk laten vieren. We zien

dan ook een grote verscheidenheid in woonvormen ontstaan, ook op ongebruikelijke plaatsen zoals in de EHS of in overlaatgebieden. Het ruime wonen in het groen vult het vrijkomende landbouwareaal. Woningdichtheden variëren sterk. Er ontstaan grootschalige, ruime, heterogene steden. Daarnaast is er veel belangstelling voor mooi groen wonen in lage dichtheden, bijvoorbeeld op nieuwe buitenplaatsen. Enerzijds benut men de huidige aantrekkelijke landschappen. Anderzijds ontwikkelen de eigenaren van de nieuwe landgoederen nieuwe aantrekkelijke woonlandschappen. Een goed voorbeeld daarvan is de grote (zeil)plas in de Krimpenerwaard, te financieren door de bewoners van de nieuwe landgoederen in dit gebied. Ook het risicovolle, uitdagende wonen voor avonturiers komt op. In de Noordzee wordt een stad gebouwd (plan Waterman).

Er ontstaan grootschalige nieuwe bedrijfsterreinen. Naast de 2e komt er nog een 3e Maasvlakte, gefinancierd door het bedrijfsleven.

Mobiliteit

Het aantal transportbewegingen neemt enorm toe, zowel over de weg als in de lucht. Verbreding van het huidige wegen- en spoorwegennet zorgt voor een forse uitbreiding van de capaciteit. Het aantal auto- en vliegkilometers stijgt aanzienlijk, waardoor ook de geluidsbelasting toeneemt. Rivieren zijn volledig toegesneden op de scheepvaart. De Westerschelde wordt uitgediept en de haven van Rotterdam is volop in ontwikkeling.

Natuurwensen, natuurbeelden

Kenmerkend is de wens voor diversiteit in extremen. Verschillende natuurbeelden komen naast

elkaar (op eilandjes) voor; maar men wil wel het echte werk. Van oerechte wildernis tot hightech natuur in de stad. Om de wildernis te beschermen en te behouden voor het ecotoerisme en andere vormen van gebruik, komen (particuliere) wereldnatuurparken en wereldgenenparken tot stand. Het andere uiterste is maakbare natuur, die prima past in een stedelijke omgeving en spannend, zelfs gevaarlijk, mag zijn. Het technologische natuurbild past daarbij.

Recreatie

De recreant zoekt avontuur in uitgestrekte oergebieden en technonatuurparken. Recreëren in ruige oernatuur is het helemaal. Ongebaande paden en technische hulpmiddelen als GPS en satelliet-telefoon kenmerken de sfeer. Dit vindt vooral in het buitenland plaats, maar ook binnen Nederland worden gebieden met wildernisnatuur gerealiseerd, met wolven en beren, en een survivaltocht in de Oostvaardersplassen. Ook de stedelijke technonatuurvorm in Nederland is sterk ontwikkeld. Veelal in grote steden gelegen complexen, waar met alle technische hulpmiddelen decors voor de ultieme natuurervaring worden neergezet. Ook de aanleg van kunstriffen en themaparken in de Noordzee behoort tot de mogelijkheden.

Draagvlak voor natuur

Er is weinig draagvlak voor overheidswensen maar er is wel particuliere betrokkenheid bij natuur en landschap. Die betrokkenheid is gericht op het aantrekkelijk maken van de eigen woonomgeving. Er is geen ruimte of draagvlak voor agrarische natuur. Er is evenmin draagvlak voor grootschalige natuur. Wel kan er land 'overblijven' dat noch voor landbouw noch voor wo-

nen of werken gewild is. Net zoals nu al in andere delen van Europa het geval is, ontstaan er wellicht gebieden waar de grond braak ligt, en waar de natuur z'n gang kan gaan. Zo kan er spontaan een nieuwe Ecologische Hoofdstructuur tot stand komen, maar dan wellicht deels in heel andere delen van het land dan de huidige. Bepaalde delen van de huidige EHS worden bebouwd. Natuurorganisaties sluiten daar contracten met nieuwe bewoners. Voor internationale natuur is steun en belangstelling, maar deze sluit niet perse aan bij internationale richtlijnen. Stedelijke natuur floreert.